

Art. plast. Witomiła Wołk-Jezińska
(status pokrzywdzonej zbrodnią katyńską)
córka zamordowanego w Katyniu
Oficera art. WP II RP
Inspiratorka strasburskiego rozliczenia zbrodni
Autorka książki „Kulisy Zbrodni Katyńskiej”
i zbioru poezji „Przychodzisz gdy myślę Katyń”

Na ręce Pana Stanisława Drabczyńskiego,

Poproszona o udział w Radzie Programowej zadeklarowałam przedstawienie sprawy, która od wielu lat interesowała mnie, dążącą do zapisu zbrodni stalinowskiej w sposób czytelny i zmuszający do odnotowania jej w świadomości społecznej. Zapis taki w Polsce nie istnieje, a nie wątpię w to, że to nasz Kraj jest tym miejscem jedynym, w którym powinien zaistnieć i uprzedzić próbę takich działań rodzącą się już w Czechach. Stąd przekazuję moją ideę na ręce Szanownego Grona Twórców Krakowskiego Pomnika Katyńskiego.

Szanowny Panie,
Poniżej przedstawiam propozycję powiązania Krakowskiego Pomnika Katyńskiego z Panteonem Katyńskim co, w moim odczuciu, rozszerzał by w znacznym stopniu wagę Pomnika i likwidował poważny brak polskiego centrum informacji katyńskiej. Może namówię Szanowne Grono do zastanowienia się nad słusznością mojej propozycji ponieważ myślę, że tak Pomnik jak z nim powiązany Panteon tworzyłyby żywe centrum antysowieckiej informacji. Sprawa ta była dyskutowana przez Fundację Żołnierze Wyklęci, ale jest zbyt trudna do uniesienia przez centra warszawskie.

Pierwszym hołdem i wyrazem szacunku dla Ofiar masakry katyńskiej było nadanie Wszystkim Ofiarom Orderu Wojennego Virtuti Militari w 1976 r. przez Prezydenta St. Ostrowskiego. Fakt ten jest jednak ukrywany. Obecnej doby hołdem były pośmiertne awanse oficerskie zawarte w akcji Narodowego Centrum Kultury, pod auspicjami Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – „Pamiętamy. Katyń 1940”. To gest nie mający żadnego przełożenia na tworzenie szacunku i utrwalanie wiedzy o mordzie. Tym bardziej gdy zamknięte jest Muzeum Katyńskie, a stan jego zbiorów budzi wielkie zastrzeżenia. W chwili naszych starań o rozliczenie zbrodni zaczyna brakować namacalnych jej dowodów, zapisu jej szczegółów. Drobne objawy pamięci zawierają się w odosobnionych gestach miejscowych społeczności – w budowaniu pomniczków, głazów i tablic gdy ktoś uzna za wskazane sprawę pozwolenia na taki gest załatwić w spec organie trzymającym straż nad zbrodnią katyńską. Właściwą linię postępowania w sprawie katyńskiej określiła Luna Bystrygier (Krwawa Luna) i wytyczne te przez lata były przestrzegane. W ten sposób usuwano nasze dążenia wyzywając nas od „agentek z Łubianki”. W ten sposób likwidowano w Warszawie ideę Narodowego Sanktuarium Katyńskiego w dolnym kościele Św. Krzyża na Krakowskim Przedmieściu.

Czas już ostateczny podejść do sprawy masakry katyńskiej z odpowiednim szacunkiem i zapisać w Polsce wszystkie przestępstwa sowieckie jakich w związku z tą zbrodnią dopuszczono się na Ofiarach i na rodzinach, na wszystkich, którzy podjęli trud walki z tajemnicą Katynia. Bohaterowie Narodu, którzy za Ojczyznę i Wiarę przodków oddali życie, których drogi życia ściśle związane z Ojczyzną, Ich osiągnięcia w walce o odzyskanie niepodległości porozbiorowej i udział w budowie Polski międzywojnia były perfidnie utajniane, dyskredytowane i fałszowane zasłużyli na taką formę hołdu, która będzie odpowiednia do Ich bohaterstwa. Na taki wyraz przekazu artystycznego, który unaocznia jaka jest potrzeba szacunku wobec najwyższej Ofiary, a przez szacunek podstawowej nauki, że Państwo bez korzeni historycznych staje się tworem tymczasowości.

Nie uda się, jak pokazały lata, wykreślić historii, zatoczyła ona krąg by powrócić w pomysł Krakowskich Architektów stworzenia Pomnika Katyńskiego.

Tu przypomnę propozycję art. Stanisława Szukalskiego. Swój niezrealizowany projekt opisał w ten sposób:

„Proponuję jeszcze raz, zanim skonam, by zbudować Sentinel Ofreedom (Wartę Wolności) w Rzymie ku wiecznemu upamiętnieniu Polskich Obrońców Ojczyzny, by była zadedykowana 20.500 Polskim Męczennikom Katynia i Charkowa.”

W projekcie znalazł się Filar Nocy i Zbrodni: *„Płaskorzeźby stojących duchów zamordowanych oficerów, więźniów wojennych, na baczność, wyczekujących powołania. Z tyłu, na lewo widać Filar Nocy, na którym są rzeźbione sceny, w jaki sposób byli mordowani Polscy Męczennicy>”.*

Ten piękny projekt z 1984 roku, poprzedzony projektem Medalu Pamiątkowego Katynia *„Nieludzkie i ludzkie – Pamiętajcie Katyń”* w jakiś sposób wiąże się z ideą Państwa. Oficerowie czekają... Powinniśmy poznać projekt St. Szukalskiego (opis Gazeta Polska z 4.03.2009 str. 21)

Ja po wieloletnich przemyśleniach przedstawiam propozycję związania artystycznego Pomnika z Panteonem Katyńskim.

Panteon Katyński, wyrastający spośród idących Postaci zamordowanych Oficerów, mógłby stać się Ogólnonarodowym Ośrodkiem Hołdu, Szacunku i Pamięci z obowiązkiem naukowo - popularyzacyjno - faktograficznym tej historii Polaków. Można traktować tego rodzaju zespół jako miejsce głoszące przestrozę przed systemem zniewolenia, przed mordem pamięci.

Szeroko pojętym zadaniem Panteonu Katyńskiego byłoby również zbieranie dokumentacji, relacji, filmów o zamordowanej elicie Niepodległej Polski. Udostępnianie zgromadzonego materiału przy pomocy nowoczesnych, skomputeryzowanych metod, z salą kinową z zestawem filmów o zbrodniach systemu – katyńskiej, ekranizacja zachowanych dokumentów zbrodni, aż do wizualizacji trójwymiarowych, symulacji np. co mogliby zrobić Zamordowani w wolnej Polsce itp.

Takiego obiektu w Polsce nie mamy. Omawiany był z Fundacją Żołnierze Wyklęci”, potrzebę zaakceptowano, ale Warszawa nie jest miejscem, które poza Pałacem Kultury chciałoby zaangażować się w cokolwiek patriotycznego i potrzebnego historycznemu przekazowi naszych dziejów.

Pragnę zaakcentować jeden fakt z historii zbrodni katyńskiej, który niejako leży u podstaw działań jakie Państwo podjęli – w 1943 roku skrzynie ze ‘spuścizną katyńską’ zostały przywiezione do Krakowa – dlatego też mam nadzieję, że to właśnie Kraków w pełnym wymiarze tą spuścizną teraz przejmie w swoje ręce łącząc koncepcję Pomnika Katyńskiego zwieńczonego Panteonem Katyńskim.

PANTEON KATYŃSKI – Ogólnonarodowy Ośrodek Hołdu, Szacunku i Pamięci

HISTORIA

W wyniku agresji związku Socjalistycznych Republik Radzieckich na Polskę jaka nastąpiła 17 września 1939 roku do niewoli dostali się przedstawiciele elit intelektualnych, wojskowych i policyjnych II Rzeczypospolitej Polskiej.

Ogólnie szanowane prawa Konfliktów Zbrojnych zapewniały jeńcom wojennym ochronę życia. Mimo to po siedmiomiesięcznym maltretowaniu w specjalnych obozach jenieckich – Kozielsku, Ostaszkowie i Starobielsku zostali bezprawnie, bestialsko i skrytobójczo, w kwietniu i maju 1940 roku, wymordowani w Katyniu, Twerze i Charkowie przez służby policji politycznej NKWD ZSRR.

Mord, odkryty w 1943 roku, nigdy nie został osądzony, a zbrodniarze ukarani.

Mimo istniejących praw Ofiary tej największej zbrodni wojennej nie zostały zrehabilitowane, a nawet nie pochowano ich szczątków tak, jak nakazują prawa wiary, narodowe i ludzkie - w ziemi ojczystej.

Utajnienie zbrodni to utajenie, po dzień dzisiejszy, w Polsce i Europie, niebываłych zasług, wymordowanych Polaków, w walce z nawałą bolszewicką 1920 roku i budowy przez dwadzieścia lat wyzwolonej spod jarzma zaborów Ojczyzny. Na piersiach sześciuset z Nich widnieje Wojenny Order Virtuti Militari nadany Im za obronę Ojczyzny przez II Rzeczypospolitą.

Po raz drugi Order ten, za ofiarę krwi przelanej za Ojczyznę, nadał wszystkim zamordowanym w Katyniu i pozostałych miejscach masakry Prezydent Rzeczypospolitej na Uchodźstwie w Londynie prof. Stanisław Ostrowski w roku 1976. O tym hołdzie nikt nie wspomina.

CEL OBIEKTU

Celem wzniesienia Panteonu Katyńskiego jest uhonorowanie 22 tysięcy Polaków – jeńców wojennych – zamordowanych bestialsko w roku 1940 przez NKWD ZSRR w Katyniu, Charkowie, Twerze i miejscach nieujawnionych.

Celem obiektu jest nauczanie Polaków, że następujące po sobie pokolenia społeczeństwa polskiego powinny zachować wiedzę o Ofiarach masakry i wytworzyć potrzebę najwyższego szacunku dla Ich życia i męczeńskiej śmierci za wiarę i za Ojczyznę.

Celem jest nauczanie, że ofiara życia, najwyższa ofiara jaką złożyli wymaga odpowiedniego szacunku i hołdu od wszystkich pokoleń Polaków.

Celem jest uzmysłowienie Polakom, że brak zbiorowego przekazywania i ugruntowywania wiedzy o zamordowanych Rodakach był zamierzonym działaniem odcinania społeczeństwa od jego najwartościowszych korzeni, od najszczytniejszych kart naszej historii.

W zamiarze jest takie przygotowanie obiektu, aby gdy zaistnieje ku temu możliwość, w zgodzie z prawem międzynarodowym i prawami wiary, kości Ofiar masakry spoczęły w jego pobliżu ponieważ szczątki zwłok jeńców wojennych – Polaków – zamordowanych przez NKWD ZSRR w roku 1940, pozostawiono w miejscach dokonanego mordu i profanacji, w dołach śmierci Katynia, Charkowa i Miednoje nie na prawdziwych cmentarzach tylko w „*pomnikach historii i kultury zachowujących ustawowy status nienaruszalności*” w myśl określonych Zarządzeń Ministerstwa Kultury ZSRR. (Zezwolenie nr 40-05/12).

Status nienaruszalności tych miejsc ukrycia szczątków to zakaz jakichkolwiek zmian w tych miejscach hańby. Nie wolno dokonywać ekshumacji, która jest przeniesieniem zwłok na miejsce cmentarne. Zezwala się na wykopaliska archeologiczne, których zakresem było wyjęcie szczątków, pozyskanie precjozów i dokumentów osobistych a następnie umieszczenie

kości Polaków w workach plastikowych i ponowne wrzucenie tych worków do dołów, z których wyjęto szczątki. To znaczy do dołów wykopanych w 1940 roku przez koparki NKWD.

Działania te były realizowane w myśl Ustawy Federacji Rosyjskiej z 1996 roku nakazującej stworzenie pomników – to znaczy „memoriałów” w Katyniu, Charkowie i Miednoje w celu zawłaszczenia szczątkami Polaków wymordowanych przez Sowietów.

Na takie podle postępowanie z Bohaterami zwycięskich walk z Rosją zgodził się prezydent polski Aleksander Kwaśniewski w 1998 roku, wyrażając swój akcept na tajnym spotkaniu z prezydentem Rosji Jelcynem.

Tą hańbę kłowań „prezydenckich” przeciwko Bohaterom Narodu, oszustwa „cementarne” może zlikwidować budowla Panteonu.

MIEJSCE

Wybór miejsca usytuowania Panteonu zależy od możliwości realizacji, a przede wszystkim od wykładni patriotycznej Osób, które zrozumiały głęboki cel Panteonu, podejmą się jego budowy. Takim miejscem może być Warszawa, ale całkowity brak zainteresowania sprawą zbrodni katyńskiej, przesłoniętej gigantycznym Pałacem Stalinowskiej Kultury właściwie to miejsce wykreśla.

Może Kraków podejmie się tego dzieła i będzie potrafił podkreślić wagę obiektu i tego, że stałby się on wyznacznikiem hołdu wobec wszystkich zgładzonych Polaków pochodzących ze wszystkich ziem II Rzeczypospolitej Polskiej. Kraków, jako wiekowe polskie centrum nauk podkreślałby również elitarność Ofiar – kadr intelektualnych Polski.

NAZWA I FORMA

Obiekt poświęcony honorowi Ofiar mordy katyńskiego powinien przybrać formę uroczystej konstrukcji swym doskonałym wystrojem architektonicznym i plastycznym oraz powagą godnie składającej hołd najwyższej ofierze życia jaką za Ojczyznę oddali Zamordowani przez NKWD ZSRR.

Powinien nawiązywać do założeń i kształtu wznoszonych Panteonów.

Panteon w swej historii traktowany był jako budowla reprezentacyjna, poświęcona Bogom, lub osobom zasłużonym dla narodu.

Na planie koła wznoszone były od czasów prehistorycznych obiekty najwyższego kultu, stąd Panteon Katyński powinien mieć kształt kolisty, niewielkiej, eleganckiej rotundy, budowli na planie koła.

Forma ta wyrazi uszanowanie dla Zamordowanych Bohaterów Narodowych.

Najwłaściwszą nazwą dla tego rodzaju obiektu będzie – Panteon Katyński.

Dla ukazania enkawudowskiej specyfiki mordy powinna być stworzona głębia komory grobowej usytuowanej poniżej poziomu ziemi, z zejściem prowadzącym do skromnego granitowego sarkofagu ze złożonymi na nim symbolicznie czapkami wojskowymi. Elementem naturalnym tragedii są czaszki z widocznym charakterystycznym postrzałem, gdzie ważnym

elementem jest ich koloryt - w Katyniu i Charkowie są koloru gliny i piasku, natomiast w Miednoje, w przypadku zamordowanych w Twerze, mają kolor intensywnego granatu, spowodowanego spuszczeniem uryny do dołów ze szczątkami z enkawudowskich szamb.

Forma, kolorystyka i elementy rzeźbiarskie komory grobowej powinny podkreślać stopień szacunku dla tragizmu mordu.

Umieszczone wewnątrz Panteonu tablice powinny zawierać pełną informację o masakrze zapisaną w 4 językach.

FUNKCJA OBIEKTU

Obiekt powinien spełniać cztery funkcje.

1/ Funkcja - uhonorowania męczeńskiej śmierci człowieka – forma budowli i jej wewnętrzny wystrój.

2/ Funkcja - informacyjno pogładowa – przy pomocy nowoczesnej techniki przekazu informacji przedstawiona zostanie historia dziejów wojennych, niewoli, transportów na miejsce kaźni, mord, odkrycie mordu, działania dla jego utajnienia i pozostawienia masakry jako nierozliczonej zbrodni wojennej. Działania potęg światowych dla ukrycia i faktu i znaczenia masakry. Działania Polski podjęte dla rozliczenia, osądzenia i zadośćuczynienia zbrodni. Działania przeciwne rozliczeniu.

Działania podejmowane dla uhonorowania Ofiar.

Biografie Ofiar.

Zasługi jakie położyli dla Polski – w jej uwolnieniu spod zaborów, budowie suwerennej Ojczyzny w latach dwudziestolecia oraz podjętej walce w 1939 roku.

Dokumentacja miejsc w Kraju i w zagranicy, w których powstały tablice czy kamienie upamiętniające fakt mordu katyńskiego.

Filmy jakie powstały na temat zbrodni.

Biblioteka wszystkich opracowań dotyczących zbrodni.

3/ Funkcja – cmentarna; poza budynkiem, tworząca intymne miejsce kontemplacji i zadumy zakomponowana parkiem drobnymi elementami rzeźbiarskimi. Na razie z miejscem na „ziemię z miejsc masakry”.

4/ Funkcja patriotyczna i religijna – miejsce na zgromadzenie się podczas uroczystości typu historycznego, patriotycznego i nabożeństw.

ZAŁOŻENE

Krakowski Pomnik Katyński wraz z Panteonem Katyńskim mógłby swoją formą nauczać Polaków i Obcokrajowców o obowiązku szacunku dla naszych Rodaków, których układy historyczne zmusiły do pójścia drogą wskazaną przez przysięgę wojskową, która niestety stała się ich – drogą śmierci. Polaków, którzy za przynależność narodową i religijną zapłacili życiem. Wszystkie osoby światłe zrozumieją ideę zawartą w tworzeniu Panteonu Katyńskiego.